

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala/ Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja

Iida Laakso ja Taru Miettinen

Etsivä nuorisotyö Imatralla ja Lappeenrannassa - nuorten näkemyksiä ja kokemuksia

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä

Iida Laakso, Taru Miettinen
Etsivä nuorisotyö Imatralla ja Lappeenrannassa nuorten näkemyksiä ja kokemuksia, 30 sivua, 4 liite
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja
Opinnäytetyö 2015
Ohjaajat: yliopettaja Päivi Löfman, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä nuoret tietävät etsivästä nuorisotyöstä, heidän mahdollisia kokemuksiaan siitä ja sitä, millaisia ajatuksia etsivä nuorisotyön toimintamalli heissä herättää. Etsivän nuorisotyön kannalta oli tärkeää saada tietoa nuorten näkökulmasta, ja tätä kautta hyödynnettäviä tuloksia toimintatapojen mahdolliseen kehittämiseen Imatralla ja Lappeenrannassa.

Tavoitteena etsivässä nuorisotyössä on edistää nuoren kasvua ja itsenäistymistä. Sen tarkoituksena on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, joilla on riski jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Etsivässä nuorisotyössä tärkeää on tukea nuoren olemassa olevia voimavaroja ja ohjata nuori oikeiden palveluiden piiriin sekä edistää hänen elämänsä vahvistumista. Lähtökohtana ovat vapaaehtoisuus ja eteneminen nuoren omilla ehdoilla. Pääperiaate on, että etsivät nuorisotyöntekijät jalkautuvat sinne, missä nuoret liikkuvat ja kulkevat nuoren rinnalla.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten näkemyksiä ja kokemuksia etsivän nuorisotyön palveluista Imatralla ja Lappeenrannassa. Opinnäytetyö toteutettiin määrällisenä tutkimuksena, ja aineisto kerättiin Webropol-ohjelmalla, sähköisellä, kyselylomakkeella Saimaan ammattiopistolla huhtikuussa 2015. Opinnäytetyön teoriaosuudessa avoimme etsivää nuorisotyötä, nuorisotyötä ja nuorten syrjäytymistä, sekä etsivän nuorisotyön tilannetta Imatralla ja Lappeenrannassa. Jatkotutkimusaiheena voisi selvittää etsivän nuorisotyön toimintatapoja työntekijöiden näkökulmasta ja vertailla niitä eri alueiden välillä.

Asiasanat: Etsivä nuorisotyö, nuorisotyö, nuorten syrjäytyminen

Abstract

Iida Laakso, Taru Miettinen

Outreach youth work - young people's views and experiences in Imatra and Lappeenranta, 28 pages, 2 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Programme in Nursing

Bachelor's Thesis 2015

Instructor: Ms Päivi Löfman, Principal Lecturer, PhD (Nursing Science) PhD (Education), Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of this thesis was to study what young people know about outreach youth work, their experience about it and what kind of thoughts they have on it. The most important in outreach youth work was to find out the young people's point of view and in this way develop the course of action in Imatra and Lappeenranta.

A goal of outreach youth work is to help young people's growth and becoming independent so that they do not get excluded from education or work. It is important to support the resources that young people already have. The baseline of all work is voluntary and to proceed with young people's own terms.

This thesis used a quantitative research method and the material was collected with the Webropol-program of Saimaa University in April 2015. In the theory part the situation of the outreach youth work in Imatra and Lappeenranta was discussed. 145 young people answered the questionnaire and according to the results there should be more information available about outreach youth work.

Keywords: Outreach youth work, young people work, marginalization

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Etsivä nuorisotyö toimintamallina.....	6
2.1	Nuorisotyö.....	6
2.2	Etsivän nuorisotyön toimintamalli.....	6
2.3	Etsivän nuorisotyön merkitys	7
2.4	Etsivän nuorisotyön historiaa	8
3	Nuorten syrjäytyminen ja sen ehkäisy	9
3.1	Nuorten syrjäytyminen	9
3.2	Syrjäytymisen ehkäisy	9
4	Etsivätyö Imatralla ja Lappeenrannassa	10
4.1	Imatralla	10
4.2	Lappeenrannassa	11
5	Opinnäytetyön toteutus.....	12
5.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset	12
5.2	Kohderyhmä	13
5.3	Kyselyn toteutus ja aineiston keruu	13
5.4	Aineiston analysointi	15
5.5	Luotettavuus ja mahdolliset riskit	16
6	Opinnäytetyön eettiset näkökulmat.....	17
6.1	Luvat ja yhteistyösopimukset	17
6.2	Tietosuoja ja saateasiat	17
7	Opinnäytetyön tulokset	17
7.1	Osallistujien taustatiedot.....	17
7.2	Nuorten tietämys etsivästä nuorisotyöstä	18
7.3	Etsivän nuorisotyön herättämiä näkemyksiä.....	18
7.4	Kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä	21
8	Pohdinta.....	24
8.1	Opinnäytetyö prosessin pohdintaa.....	24
8.2	Luotettavuus ja eettisyys.....	25
8.3	Tulosten pohdintaa ja jatkotutkimus aihe	25
9	Kuviot.....	27
	Lähteet.....	28

Liitteet

- Liite 1 Kyselylomake
- Liite 2 Saatekirje

1 Johdanto

Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tukea alle 29-vuotiaita nuoria, joilla on riski jäädä opiskelun tai työelämän ulkopuolelle. Ajatuksena on pyrkiä ennaltaehkäisemään nuorten syrjäytymistä yhteiskunnassa, ja ohjata heitä oikeiden palveluiden piiriin. Työ perustuu vapaaehtoisuuteen, ja nuoren omaan halukkuuteen saada tukea oman tulevaisuutensa suhteen. Etsivää nuorisotyötä tehdään koko Suomessa, ja kunnilla on päätösvalta etsivän nuorisotyön toteuttamisesta alueellaan (nuorisotakuu 2015). Etsivästä nuorisotyöstä säädetään nuorisolaissa (72/2006). Laissa ilmenee, että viranomaisilla on mahdollisuus ilmoittaa nuoren yhteyshenkilöt kunnan etsivälle nuorisotyölle tilanteessa, jossa arvioidaan nuorella olevan tarvetta palveluun. Nuorisolain muutoksessa (voimaantuminen 1.1.2011, laki 693/2010 ja HE 1/2010 vp) säädetään, että kunnan on tarvittaessa toteutettava etsivää nuorisotyötä tai sen tulee hankkia palvelua. Etsivällä nuorisotyöntekijällä tulee olla riittävästi koulutusta ja kokemusta nuorten kanssa tehtävästä työstä. Hänen tulee tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori, ja suunnitella yhdessä hänen kanssaan kuinka vahvistaa tämän elämäntilannetta. (Aaltonen 2011, 41-43.)

Tämä opinnäytetyö käsittelee etsivää nuorisotyötä Imatralla ja Lappeenrannassa, sen nykytilaa, tunnettavuutta ja toimintatapoja alueellamme. Tutkimuksessa selvitetään etsivän nuorisotyön herättämiä näkemyksiä ja kokemuksia nuorille suunnatun sähköisen Webropol-kyselyn avulla. Tarkoituksena on, että kyselyn avulla saadaan palautetta etsivästä nuorisotyöstä nuorten näkökulmasta. Olettavasti tutkimus voi myös lisätä tietoisuutta etsivän nuorisotyön suhteen, sillä käsitteenä se tuntuu olevan monille vielä vieras. Opinnäytetyön teoriaosuudessa avaamme etsivää työtä toimintamallina osana nuorisotyötä, ja sen merkitystä yhteiskunnassa. Käsittelemme myös nuorten syrjäytymistä ja sen ehkäisyä.

Myös Lappeenrannassa ja Imatralla toteutetaan etsivää nuorisotyötä. Molemmissa kaupungeissa etsivän nuorisotyöntekijät eli etsivät suhtautuivat suunnitelmaamme opinnäytetyöstä hyvin myönteisesti. Tapaamisissa Imatran ja Lappeenrannan etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa tuli esille, että aihe on ajankohtainen, koska nuorten syrjäytymistä ehkäisevä työ on hyvin tärkeää, mutta resurssit ovat pienet. Etsivien mukaan etsivän nuorisotyön kehittämisen kan-

nalta on hyvä, että kaikki toimivat käytänteet ja oivallukset saataisiin käyttöön. Etelä-Karjalan alueella ei ole tehty aiempia opinnäytetyötutkimuksia etsivän nuorisotyön tarpeeseen. Tämän vuoksi onkin tärkeää saada nuorten omia näkemyksiä ja kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä tällä alueella.

2 Etsivä nuorisotyö toimintamallina

2.1 Nuorisotyö

Nuorisotyötä ohjaa nuorisolaki (27.1.2006/72), jonka tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Finlex 2015)

Nuorisotyö- ja politiikka kuuluvat ensisijaisesti kunnan tehtäviin, johon nuorisolain mukaisesti sisältyy nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus ja nuorten työpajapalvelut. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015) Lähtökohtana nuorisotyössä on nuoren itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, joka tarkoittaa sitä, että nuori voi itse päättää olemisestaan ja toiminnastaan. Nuorisotyössä on ollut monia käsityksiä siitä, mihin nuorten tarpeisiin sillä pitäisi vastata. Päällimmäiseksi nousee kuitenkin nuorten kasvua tukevien tarpeiden huomioon ottaminen. Toiminnalla pyritään nuoren omaan kykeneväisyyteen, osallistumiseen ja aktiivisuuteen. (Nieminen 2007, 21-43.)

2.2 Etsivän nuorisotyön toimintamalli

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on edistää nuoren kasvua ja itsenäistymistä. Ensisijaisesti sen tarkoituksena on auttaa 18-29-vuotiaita nuoria, jotka jäävät koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. On tärkeää löytää ne nuoret, jotka tarvitsevat ohjausta, sekä tukea saadakseen palveluita joita tarvitsevat. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015) Pääperiaate on, ettei etsivät työskentele toimistoissa, vaan liikkuvat siellä missä nuoret viettävät aikaansa. Tärkeänä

lähtökohtana on se, että nuori tavoitetaan ja varmistetaan siitä, että hänelle on tarjottu ohjausta ja neuvontaa. Nuorelle ei saa syntyä käsitystä velvollisuudesta ottaa vastaan palvelua, vaan se perustuu vapaaehtoisuuteen. Yhteydenpito ja tapaamiset tapahtuvat nuorten ehdoilla nuorille suunnatuissa paikoissa. Etsivässä nuorisotyössä pyritään etsimään niitä nuoria, joilla on vaikeuksia oma-aloitteisesti löytää palveluita tai sitoutua niihin, esimerkiksi tilanteessa, jossa nuori on syystä tai toisesta keskeyttänyt opintonsa. Tavoitteena on yrittää tavoittaa nuori, ja suunnitella yhdessä nuoren kanssa hänen elämänsä vahvistamista. Nuorella on myös mahdollisuus itse hakeutua etsivän nuorisotyön pariin. Nuoren toivomuksien mukaan etsivät voivat auttaa esimerkiksi asioimaan erilaisissa virastoissa, ja usein suureksi avuksi on koettu etsivän mukana olo ilmoittautumisessa työ- ja elinkeinotoimistossa työnhakijaksi. Tuen avulla vähennetään esimerkiksi sovittujen tapaamisten peruuntumisia tai nopeutetaan nuoren pääsyä tarvittavien palveluiden piiriin. (Aaltonen 2011, 41–43.)

Etsivän nuorisotyön päätehtävänä on siis etsiä sekä löytää apua tarvitseva nuori, ja solmia luottamuksellinen aikuiskontakti hänen kanssaan. Nuoren tilanne ja voimavarat kartoitetaan yhdessä, ja näiden pohjalta selvitetään tarvittavat palvelut, sekä pyritään luomaan toimiva tuki- ja palveluverkosto. Etsivän nuorisotyön tekijän tulee motivoida ja kulkea nuoren rinnalla. Tärkeää on nuoren omien voimavarojen vahvistaminen ja palveluiden hyödyntämiseen ohjaaminen. (Puuronen 2014, 24.)

2.3 Etsivän nuorisotyön merkitys

On todettu, että yksilölliset ja intensiiviset palvelut ovat niitä tarvitsevien kohdalla tehokkain tukemisen tapa. Niiden avulla on mahdollista luoda pohjaa kestäväälle hyvinvoinnille ja tukea näin ollen nuorta sekä koko yhteiskuntaa. (Alanen & Kotkavuori 2014,46.) Etsivä nuorisotyö myös edesauttaa yhteiskunnan ja eri järjestelmien toimintaa sekä kehittää yhdenvertaisuutta ja yhtäläisiä oikeuksia. Etsivän nuorisotyön tärkeimpänä tehtävänä yhteiskuntaa ajatellen on nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen, ja sen kautta taloudellisten säästöjen tuottaminen. Tavoitteena ei välttämättä ole nuoren kouluttautuminen tai ansiotyöhön siirtyminen, vaan nuoren osallisuus yhteiskunnassa. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 82.) Nuorten parissa saattaa olla asiakkaita, joiden ongelmat ovat jatkuneet pitkään

ja sen myötä kasautuneet. Tällöin eivät muut tahot ole heitä ehkä kysyneet auttamaan toivotulla tavalla. Etsivä nuorisotyö voi olla ensimmäinen auttava taho, joka kohtaa nuoren leimaamatta, ja antaa nuoren itse kertoa ongelmansa, sekä pohtia itse ratkaisuja. (Puuronen 2014, 36–37.)

2.4 Etsivän nuorisotyön historiaa

Ammatillista etsivää nuorisotyötä on Suomessa toteutettu jo 1960-luvulta lähtien. Toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten myötä työn toteuttamistavat ovat kehittyneet vuosien saatossa, vaikka perusperiaatteet ovatkin pitkälti säilyneet samoina. Etsivän nuorisotyötä tarvittiin, koska yhä useampi nuori jäi palvelujärjestelmän ulkopuolelle. Etsivän nuorisotyö oli aluksi niin sanottua jengityötä, jota tehtiin alun perin Helsingin kaupungin ja seurakunnan yhteistyönä. Käytännössä työtä tehtiin kadulla menemällä jengiin, ja työtä tehdessä sen tarpeellisuus vahvistui. Tässä vaiheessa työhön liittyi vahvasti nuorten päihteiden, erityisesti huumeiden käytön aloittamisen ennaltaehkäiseminen. Vuonna 1969 aloitettiin etsivän nuorisotyön kehittäminen Norjassa, minkä myötä työ vietiin ammatilliselle tasolle, korkeakouluihin tutkimuksiin ja opetukseen. Norjasta tuli-kin ammatillisen etsivän työn mallimaa. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 15.)

Suomessa varsinainen etsivä nuorisotyö alkoi muotoutua 1980-luvulla, jolloin työn taustalla ei enää ollut yhtä selkeää ammatillista organisaatiota. Toimijoina olivat nuorten päihdetyö, kunnallisen nuorisotyön erityisnuorisotyö, raittiustoituston nuorisoneuvonta ja seurakunta. Työhön oli annettu vapaat kädet ja työntekijät saattoivat omistaa työlleen suuren osan elämästään. Tällöin viranomais-
taholla ei välttämättä tiedetty, mitä työ piti sisällään ja missä. Huomattiin, että työn tueksi tarvitaan malleja, jotta sitä pystyttäisiin tekemään mahdollisimman hyvin. Vuonna 1991 Suomessa alettiin testata Norjan mallin mukaista etsivää nuorisotyötä ja sen toimivuutta. Työtä tekivät sosiaalialan ja nuorisotyön ammatilliset. Se oli nuorten ehdoilla toteutettavaa, suunnitelmallisempaa työtä, ja perustui nuorten ja työntekijöiden väliseen luottamuksellisuuteen ja vuorovaikutukseen. 1990-luvun aikana ammatillisten työtapojen, periaatteiden ja käytäntöjen kehittyminen vaikutti nykymuotoiseen ammatilliseen etsivään nuorisotyöhön. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 16–18.)

2000-luvulla tarve etsivään nuorisotyöhön kasvoi vuosien 2005-2006 aikana. Nuorille suunnatuilla niin sanotuilla työpajoilla asiaan alettiin kiinnittää huomiota, kun nuori ei syystä tai toisesta sitoutunut toimintaan. Kun työpajavalmentajien työaika ei enää riittänyt, sekä ohjaamaan nuoria työtoiminnassa että hakemaan heitä kotoa, alettiin asiaan etsiä ratkaisua. Tällöin alettiin lisätä etsivää nuorisotyötä ja päivittää sitä nykypäivän nuorten toimintaympäristöön sopivaksi. Etsivä Nuorisotyö alkoi valtionavustuksella vuonna 2008 ja lainsäädäntö astui voimaan 1.1.2011. Nykyisin toiminta kattaa lähes kaikki kunnat Suomessa. (Alanen & Kotkavuori 2014,13–15.)

3 Nuorten syrjäytyminen ja sen ehkäisy

3.1 Nuorten syrjäytyminen

Nuorten syrjäytymisestä puhuttaessa nousevat esille tilanteet, joissa nuori jää peruskoulun jälkeen ilman koulutusta tai työpaikkaa. Jo sitä pidetään suurena riskinä, mutta nuoren kohdalla syrjäytymisestä puhutaan vasta sitten, kun useat haittatekijät ovat kasaantuneet ja selvästi pitkittyneet. Riskinä nuorten syrjäytymiselle pidetään pitkäaikaista työttömyyttä, toimeentulo-ongelmia, terveydellisiä ongelmia, sosiaalisten suhteiden vähyyttä ja elämänhallintaan liittyviä ongelmia. Nuoret ovat tuoneet esille syrjäytymisessä ystävien puutteen, joka on yksi keskeisimmistä syistä, vaikka monta kertaa syrjäytymiseen liittyy erilaisia ongelmia, kuten nuoren kotiolot. Tutkimusten mukaan kuitenkin suurimpana riskinä pidetään koulutuksen ulkopuolelle jäämistä, ja Myrskylä tuo esille ongelmakokonaisuuden, jossa nuoret jäävät yhteiskunnan käytäntöjen ulkopuolelle, tai ajautuvat esimerkiksi päihteiden ja rikollisuuden pariin. Myös nuorten vanhemmat voivat olla syrjäytyneitä, joten sosiaalisetkin tekijät ovat isossa roolissa. (Myrskylä 2011, 2-8, Reunanen 2013, 10–14, THL 2015)

3.2 Syrjäytymisen ehkäisy

Syrjäytymisen ehkäisyn suurena roolina toimii varhainen tuki, joka alkaa jo neuvolassa ja päivähoitossa. On todettu, että varhaisessa vaiheessa, jo alle kouluikässä voidaan huomata mahdollisen syrjäytymisen uhka. Koko perheen hyvinvointi vaikuttaa nuoren syrjäytymisen ehkäisyssä. Koska varhaisella tuella on

suuri merkitys, nähdään peruskoulu tärkeänä osana syrjäytymisen ehkäisyssä. Koulussa menestyminen ja koulunkäyntiin liittyvät vaikeudet ennakoivat tulevia riskejä elämän eri vaiheissa. Vain riittävän aikaisella puuttumisella voidaan turvata oppilaan oikeus ja hänen tarvitsemansa tuki. Monet palvelut pyritään tuomaan lähelle oppilaita. Syrjäytymisen ehkäisyssä ensisijainen tärkeänä pidetään sitä, että kaikki saavat ammatilliset perusvalmiudet työntekoon. Haastavana on koettu se, että apua hakeva nuori joutuu asioimaan useissa eri paikoissa, eikä tule kuitenkaan autetuksi toivotulla tavalla. (Edilex 2014)

Mielenterveys ja päihdepalvelut vähentävät syrjäytymisen riskiä. Nuorten mielenterveyspalvelut jakaantuvat koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoon, nuorisopsykiatriaan sekä avohoidon palveluihin. Tärkeänä ehkäisyssä on työskentely samanaikaisesti nuoren, hänen vanhempiansa, perheen ja ulkoisten verkostojen kanssa. Vaikka nuoren löytäminen ja varhainen tuki ovat tärkeitä, avainasemassa on myös tuen jatkuvuus, jonka turvaaminen voi olla haasteellista. (Edilex 2014)

4 Etsivätyö Imatralla ja Lappeenrannassa

4.1 Imatralla

Tapaamisessa etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa selvitimme Imatran tilannetta etsivän nuorisotyön suhteen. He toivat esille, että valtakunnallisesti työtä kutsutaan etsivännuorisotyön nimellä, mutta Imatralla projektin nimi on Haavi. Haavi on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman etsivän nuorisotyön hanke, jonka toteuttaja tahoina on Into Pajat ry (entiseltä nimeltään Intoa työstä ry) ja Imatran kaupunki. Etsivien nuorisotyöntekijöiden mukaan hanke on alkanut Imatralla syyskuussa 2008, ja molemmilla tahoilla on oma rahoitus. Rahoituksella on palkattu Imatralle lisää etsiviä, ja tällä hetkellä Imatralla työskentelee kolme etsivää, joiden taustakoulutus on nuorisotyöntekijä tai nuorten erityisohjaaja. Etsivää nuorisotyöntekijää ei ole vielä määritelty ammattinimikkeeksi. Vuosittain hankkeelle anotaan lisärahoitusta, mikä takaa etsivien työpaikan jatkumisen. (Imatran Kaupunki 2015, Intoapajat Oy 2015)

Imatralla etsivää nuorisotyötä tarjotaan 15-28-vuotiaille nuorille, ja se perustuu täysin vapaaehtoisuuteen, yksilölliseen neuvontaan ja ohjaukseen. Etsivät nuorisotyöntekijät kertoivat, että Imatralla tehdään tiivistä yhteistyötä koulujen, sosiaalitoimen ja työvoimatoimiston, sekä tarvittaessa muiden hoitavien tahojen kanssa. He toivat esille, että tulevaisuudessa Etelä-Karjalan ohjaamon myötä yhteistyö tapahtuu nuorten kerhotalo Koskiksessa, johon nuorten palvelut tulevat keskittymään. Etsivien nuorisotyöntekijöiden mukaan lähtökohtana yhteistyölle ovat nuoren omat toiveet ja tavoitteet. Jokaisen nuoren tilanne käydään läpi yksilöllisesti, ja työssä on tärkeää olla läsnä silloin kun nuori sitä tarvitsee sekä tarjota turvallinen ja luottamuksellinen aikuiskontakti. Etsivät nuorisotyöntekijät kertoivat, että tarkoituksena on tarjota nuorelle vapaaehtoista, yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta sekä avustaa nuorta arkisissa kysymyksissä. Liikkeelle lähdetään nuoren omista toiveista ja tavoitteista, ja työn ideana on jalkautua nuorten pariin vahvistamalla nuorten sosiaalisia taitoja. (Imatran Kaupunki 2015, Intoapajat Oy 2015)

Imatran etsivät nuorisotyöntekijät kertoivat, että heille tieto koulun lopettaneista tulee mm. kuraattoreilta, ja listasta poimitaan pääsääntöisesti ne opiskelijat, joilla ei ole pätevää syytä lopettaa opiskelu. Imatralla etsivien toimenkuva on jaettu alaikäisiin ja täysi-ikäisiin. Etsivät toivat myös esille, että vaikka työtä tehdäänkin tiiminä, niin periaate on, että nuoren asiaa hoitaisi sama henkilö alusta loppuun. Etsivät ovat kokeneet tämän tukevan luottamussuhdetta nuoreen. Heidän mukaansa lähes jokaista nuorta lähestytään soittamalla tai kirjeitse, jolloin nuori voi itse päättää avun tarpeensa. Ala-ikäisten kohdalla vanhemmille tulee ilmoittaa yhteistyöstä nuoren kanssa. (Imatran Kaupunki 2015, Intoapajat Oy 2015)

4.2 Lappeenrannassa

Lappeenrannassa etsivää nuorisotyötä järjestää kaupunki, ja se kuuluu osana Etelä-Karjalan Ohjaamoon, joka järjestää kerhoja ja pajatoimintaa nuorille. Tiimiin kuuluu yhteensä neljä etsivää nuoriso työntekijää, joista kaksi on erityisnuorisotyöntekijää. Lappeenrannan etsivien nuorisotyöntekijöiden mukaan työn tavoitteena on tukea pääsääntöisesti 18–29-vuotiaita nuoria heidän elämänlaatussa parantamiseksi, ja työ on kohdistettu kokonaisvaltaisesti nuoren eri elämäntilanteisiin. Etsivien mukaan työtä tehdään tarvittaessa yhteistyössä muiden

viranomaisten tai nuorta muuten lähellä olevan sosiaalisen verkoston kanssa. Tavoitteena on varmistaa ja kartoittaa asiakkaalle kuuluvia palveluita, ja yhdistää ammatillista osaamista asiakkaan hyväksi. (Lappeenrannan kaupunki 2015)

Myös Lappeenrannan etsivät nuorisotyöntekijät toivat esille sen, että työssä pidetään tärkeänä mennä paikkoihin, joissa nuoret liikkuvat. Etsivät mainitsivat, että he tekevät yhteistyötä myös peruskoulujen kanssa, esimerkiksi kiertämällä peruskoulujen 8.luokilla kertomassa toiminnasta. Heidän mukaansa käytännössä työ on varsin monimuotoista, ja etsivässä nuorisotyössä kohdataan nuoria, joilla voi olla hyvin erilaista problematiikkaa, kuten päihde- ja mielenterveysongelmia. Haasteelliseksi onkin etsivien mukaan koettu se, minkä palvelun tai avun piiriin nuori kuuluu. Lappeenrannan etsivät toivat esille, että he voivat tehdä myös kotikäyntejä. Nuorelle annettava tuki voi olla esimerkiksi apua postien avaamisessa ja hakemusten täyttämässä sekä eri virastoissa asioimisessa. Se voi olla apua jopa oman kodin siivouksessa. Etsivät nuorisotyöntekijät pitävät tärkeänä nuoren rinnalla kulkemista ja hänen motivoituaan. He toivat esille sen miten työssä tulee huomioida se, ettei nuori passivoituisi entisestään, vaan apua ja tukea antaessa täytyy myös osata asettaa tarpeeksi tiukat rajat. Lappeenrannan etsivien mukaan heidän näkemyksensä etsivän nuorisotyön tulevaisuudesta on valoisa, sillä eri yhteistyötahot kokevat työn hyvin tarpeelliseksi. Toisaalta työhön kohdistetut resurssit ovat pienet, ja työtä ei tämän vuoksi juuriakaan markkinoida. (Lappeenrannan kaupunki 2015)

5 Opinnäytetyön toteutus

5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää etsivän nuorisotyön tunnettavuutta ja nykytilaa alueellamme. Saimaan ammattiopistossa opiskeleville nuorille tekemämme kyselyn avulla tavoitteenamme on saada tietoa etsivän nuorisotyön herättämisestä näkemyksistä ja mahdollisista kokemuksista sekä saada palautetta toiminnan kehittämistä ajatellen. Oleellista oli se, miten nuoret itse tunsivat etsivän nuorisotyön palvelut, ja oliko niistä ollut mahdollisesti apua heille, mutta toisaalta myös kartoittaa heidän ajatuksiaan etsivästä nuorisotyöstä toimintamallina. Etsivän nuorisotyö on oletettavasti vielä monelle vieras, joten ajatuk-

senamme oli, että tutkimuksen toteuttaminen voisi hyvinkin lisätä alueemme nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä. Itse kerättävissä aineistoissa tutkimuskysymykset ohjaavat sitä, miten ja millaista tietoa halutaan kerätä. Tutkimusta suunniteltaessa on tiedettävä etukäteen, keneltä ja miten tutkimusainestoa kootaan. (Kylmä & Juvakka 2007, 57.)

Tutkimuskysymykset:

1. Mitä nuoret tietävät etsivästä nuorisotyöstä?
2. Millaisia näkemyksiä toimintamalli nuorissa herättää?
3. Millaisia kokemuksia nuorilla on etsivän nuorisotyön palveluista?

5.2 Kohderyhmä

Opinnäytetyömme kyselyn kohderyhmiä ovat Saimaan ammattiopiston opiskelijat Imatralla ja Lappeenrannassa. Kohderyhmät muodostuivat sattumanvaraisesti eri-ikäisistä, eri paikkakunnilla asuvista, eri koulutusalojen opiskelijoista. Ehtona oli täysi-ikäisyys. Lisäksi etsivän nuorisotyöntekijät teettivät kyselyä tapaamisissaan nuorten kanssa, joten myös tätä kautta saimme jonkin verran vastauksia. Kyselyyn tuli yhteensä 145 vastausta. Pääsääntöisesti vastaajat koostuivat 18-29 vuotiaista nuorista, mutta joukkoon mahtui jokunen vanhempikin opiskelija.

5.3 Kyselyn toteutus ja aineiston keruu

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena Saimaan ammattiopistolla Imatran ja Lappeenrannan oppilaitoksilla yhden viikon aikana huhtikuussa 2015. Myös etsivän nuorisotyön asiakkailla oli mahdollisuus täyttää kysely tapaamisten yhteydessä 15.5.2015 saakka. Sähköisessä muodossa oleva kyselytutkimus mahdollisti vastausten saamisen suoraan Webropol-ohjelman tietokantaan. Kohderyhmää ajatellen oli tärkeää kyselylomakkeen selkeys ja se, että vastaaminen ei vienyt kovinkaan paljon aikaa. Webropol-ohjelmalla kyselystä sai suunniteltua houkuttelevan ja värikkään.

Tutkimuksemme on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus, jonka avulla on tarkoitus selvittää tutkittavan ilmiön olemassa oleva tilanne ja siinä mahdollisesti tapahtuneet muutokset. Se on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, joka perustuu siihen, että kohdetta kuvataan ja tulkitaan sekä tilastojen että numeroiden avulla. Määrällisen tutkimuksen tuloksia voidaan myös yleistää tutkimuksen kohderyhmää laajempaan joukkoon, edellyttäen riittävää otoskokoa. Kvantitatiivinen tutkimus voidaan toteuttaa keräämällä tietoa erilaisista rekistereistä, tilastoista, tietokannoista tai keräämällä itse. Tiedonkeruumenetelmäksi tulee valita tilanteeseen parhaiten sopivin. Tässä opinnäytetyössä tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella (kts.liite1.), jonka laadimme sähköisesti Webropol-ohjelmalla. Koimme, että sähköinen kysely olisi nykyaikainen ja nuorten keskuudessa toimiva tapa toteuttaa kysely. (Heikkilä 2010,16 -18, Jyväskylän yliopisto 2015, a)

Kyselylomakkeen sisältöä mietimme yhdessä Imatran ja Lappeenrannan etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa heidän työtään palvelevaksi, joka on myös tärkeää tutkimuksen validiteettia eli pätevyyttä ajatellen. Tutkimus on validi kun se mittaa sitä, mitä oli tarkoituskin selvittää. Kyselylomakkeessa oli yhteensä yhdeksän kysymystä, jotka sisälsivät strukturoituja monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä, yhden sekamuotoisen kysymyksen sekä asteikkotyypisiä kysymyksiä. Käytimme ns. Likertin asteikkoa, joka on tavallisin käytetty asenneasteikko, jossa vastausvaihtoehtoina käytimme ääripäinä täysin samaa mieltä ja eri mieltä. Likertin asteikolta vastaaja valitsee parhaiten omaa näkemystään vastaavan vaihtoehdon. (Heikkilä 2010,53.)

Ennen varsinaisen tutkimuksen toteuttamista tapasimme Imatran ja Lappeenrannan etsivät nuorisotyöntekijät kaksi kertaa, ensimmäisen kerran joulukuussa 2014, jolloin koko prosessi lähti käyntiin. Tutkimuksen toteuttamisen käytännön asioissa käännyimme aina heidän puoleensa, ja viestittelimme sähköpostilla puolin ja toisin. Kyselyn toteuttamista varten saimme lainaan kaksi kannettavaa tietokonetta. Olimme myös yhteydessä molempien oppilaitosten kuraattoreihin ja opintotoimistoihin käytännön asioissa, kuten tilojen käyttöön ja aikatauluun liittyen. Mietimme myös etukäteen millä tavoin voisimme motivoida kohderyhmää vastamaan kyselyyn. Kyselyä toteuttaessamme tarjosimme osallistujille

kahvit/mehut, jonka koimme oikein hyväksi asiaksi. Kyselyä toteutettiin molemmissa oppilaitoksissa kahtena eri päivänä. Käytännössä olimme asettuneet ruokaloiden edustalle, joissa liikehdintä oli varsin vilkasta. Lappeenrannassa meillä oli käytössämme tablettitietokoneiden lisäksi myös muutama pöytäkone, jolloin saimme useampia vastauksia samaan aikaan. Tutkimusta toteuttaessamme pyrimme olemaan itse mahdollisimman aktiivisia ja innostavia, jotta nuorten olisi helpompi lähestyä meitä. Myös etsivät nuorisotyöntekijät olivat tiedottaneet tutkimuksestamme oppilaitoksilla.

5.4 Aineiston analysointi

Analyysimenetelmien valintaan vaikuttaa se, millaisiin ongelmiin tutkimuksella haetaan vastauksia. Tietynlaisten tutkimusongelmien ratkaisemiseen on mielekästä, mutta myös luontevaa valita tietynlaiset analyysimenetelmät. Tämä tutkimus on määrällinen, joten aineistoa analysoidaan pääasiallisesti määrällisen analyysin keinoin. Tyypillisiä määrällisiä analyysimenetelmiä on esimerkiksi tilastollisesti kuvaava analyysi, yhteisvaihtelun analyysit ja riippuvuus suhteiden analyysit. Tutkimusaineiston analysointi voidaan tehdä monin tavoin, mutta keskeistä on, että analyysi tehdään tieteellisesti luotettavasti ja siinä otetaan huomioon koko aineisto. Kyselylomaketutkimuksessa ei esimerkiksi ole hyväksyttävää jättää analysoimatta jotakin yhtä kysymystä. On kyettävä arvioimaan analyysin luotettavuutta ja tulosten arviointi vaatii tutkijalta tilastotieteellisten tekijöiden tuntemista. (Leino - Kilpi & Välimäki 2014, Jyväskylän yliopisto 2015, b)

Tässä tutkimuksessa analysoimme tutkimusaineistoa, joka kerättiin oppilaitoksilta sekä etsivien nuorisotyöntekijöiden kautta ennalta sovittuun ajankohtaan mennessä. Tutkimus suoritettiin otantatutkimuksena, jossa tutkittavat yksiköt valittiin perusjoukosta eli ammattiopistojen täysi-ikäisistä opiskelijoista sattumanvaraisesti eli yksinkertaisella satunnaisotannalla. Siinä jokaisella perusjoukon yksiköllä on yhtä hyvät mahdollisuudet tulla valituksi otokseen. (Heikkilä 2010, 33-36.) Aineiston analyysi suoritettiin tilastollisin menetelmin käyttäen Webropol-ohjelmaa, jolla kysely tehtiin. Jokainen vastaus tallentui ohjelman tietokantaan. Webropol-ohjelma antaa kyselystä perusraportin, jossa vastausvaihtoehdot ja vastaukset voidaan esittää erilaisilla kuvaajilla. Tässä tutkimuksessa käytämme kuvaajina vaakapylväitä. Pylväskuvio korostaa määrää ja määrän

muutoksia, ja vaakapylväät sopivat hyvin luokkien tai ryhmien määrätietojen kuvaamiseen. (Heikkilä 2010, 156.) Tutkimuksessa ei pyritty niinkään vertailemaan eri muuttujia, kuten ikäryhmiä keskenään, vaan olennaisempaa oli saada prosentuaalisempaa tietoa nuorten näkemyksistä ja kokemuksista etsivästä nuorisotyöstä alueellamme, eli saada kartoitettua ilmiön olemassa oleva tilanne.

Kyselylomakkeen avoin kysymys analysoitiin luokittelemalla saadut vastaukset. Luokittelu on analyysimenetelmä, jossa voidaan käyttää sekä laadullisen että määrällisen analyysin tapoja. Luokittelun avulla muodostetaan erilaisia jäsenyksiä ja ryhmittelyjä suurestakin kohdejoukosta, ja kohdejoukko jaetaan nimensä mukaisesti luokkiin esimerkiksi saman ominaisuuden perusteella. Luokittelu on tyypillistä sisällön analyysissä, jolla voidaan analysoida verbaalista, symbolista ja kommunikatiivista sisältöä. Tässä tutkimuksessa emme käyttäneet avoimen kysymyksen analysoinnissa varsinaisesti sisällön analyysiä, mutta luokittelimme kysymykseen saamamme vastaukset tutkimuskysymysten mukaan. Luokkia syntyi kolme. (Jyväskylän yliopisto 2015, b)

5.5 Luotettavuus ja mahdolliset riskit

Kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on hyvin tärkeää, että otos on edustava ja tarpeeksi suuri. Myös vastausprosentin tulee olla korkea. Kysymysten pitää olla muotoiltu niin, että ne vastaavat tutkimusongelmaan. Tätä tutkijan tulee arvioida itse, sillä tilasto-ohjelma ei pysty arvioimaan, kuinka hyvin kysymysten avulla saatiin vastaus siihen mitä alun perin haettiin. (Heikkilä 2010, 16.) Myös vastaajan tiedot ja taidot on otettava huomioon. Kyselylomake tulee suunnitella siten, että vastaaja ymmärtää kysymykset. Lomakkeessa tulisi myös olla vastaamis- ja täyttämisohteet. (Vehkalahti 2014, 47-48.)

Tässä tutkimuksessa kyselylomakkeen kysymykset muotoiltiin tutkimuskysymysten pohjalta ja ne etenivät samassa järjestyksessä. Webropol-ohjelman antama raportti tulostettiin aluksi paperiversioksi, ja tarkastelimme sitä yhdessä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa. Kävimme läpi sitä, millaisia vastauksia olimme kyselyyn saaneet ja pohdimme, kuinka hyvin tutkimus vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Kyselylomakkeen avoimen kysymyksen kohdalla tar-

kastelimme vastauksia siltä pohjalta, miten hyvin ne vastasivat annettuihin tutkimuskysymyksiin.

6 Opinnäytetyön eettiset näkökulmat

6.1 Luvat ja yhteistyösopimukset

Luvat tutkimukselle myönnettiin Saimaan ammattiopistolta ja Imatran kaupungin hyvinvointipalveluilta. Yhteistyösopimus tehtiin etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa.

6.2 Tietosuoja ja saateasiat

Tutkimuskohteen valintaan liittyy aina eettisiä kysymyksiä. Tutkimusaihe ja tutkimusongelmat eivät saa loukata tai väheksyä ketään. Tähän tulee kiinnittää huomiota erityisen paljon silloin kun tutkitaan ihmisryhmiä, jotka ovat haavoittuvia. Tutkijan on myös arvioitava vastaako tutkimusongelmat ja tutkimuksen kohde tarkoitustaan. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 366.)

Tutkimusprosessiin liittyy myös yksityisyydensuojan kunnioittaminen kuten se, että tutkimukseen vastataan nimettömänä vapaaehtoisesti, ja että tutkittavalla on oikeus keskeyttää tutkimus. Tulosten analysoinnissa ja raportoinnissa tulee huomioida tunnistamattomuus. Tutkimuksen tulosten valmistuttua aineisto tulee hävittää. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 361.) Kyselylomakkeen alussa on saateviesti, jossa nämä seikat kerrotaan vastaajalle. Siinä tulee myös esille tutkimuksen tarkoitus ja sen tavoite, sekä miten tutkimus tullaan toteuttamaan. Tutkimuksesta välittyi saatekirje (kts.liite 2) opiskelijoille myös Wilma – tietojärjestelmän kautta noin viikkoa ennen tutkimuksen toteuttamista.

7 Opinnäytetyön tulokset

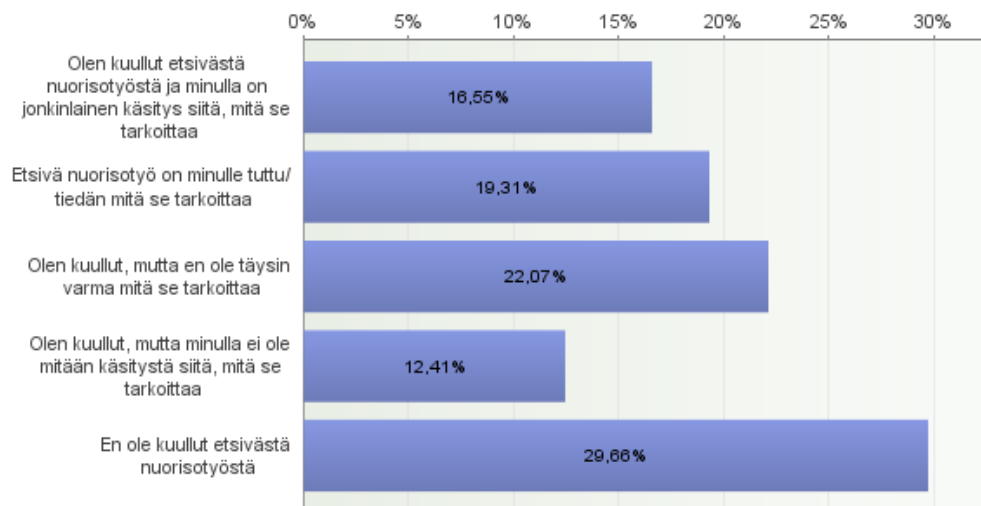
7.1 Osallistujien taustatiedot

Tutkimukseen osallistui yhteensä 145 vastaajaa, joista valtaosa (73,8 %) oli 18-20-vuotiaita. 15,9 % vastaajista oli 21-24-vuotiaita, ja 6,2 % 25-29-vuotiaita. 4,1 % vastaajista oli 30 vuotta tai vanhempia.

Tutkimukseen vastanneiden kotipaikkakunnat vaihtelivat. Lähes puolet (49,6 %) oli Lappeenrantalaisia. 34,5 % vastaajista oli Imatralta ja Luumäeltä 5,5 %. Lemiltä vastaajista oli 2,8 % ja Parikkalasta 2,0 %. Rautjärveltä, sekä Taipalsaarelta oli molemmista 1,4 % vastaajista. Loput 2,8 % jakaantui Ruokolahteen, Mikkeliin, Espooseen ja Vantaaseen. 145 vastaajasta 36 eli 24,2 % oli käyttänyt etsivän nuorisotyönpalveluita. 109 eli 75,17 % vastaajista ei ollut käyttänyt palveluita.

7.2 Nuorten tietämys etsivästä nuorisotyöstä

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, Mitä nuoret tietävät etsivästä nuorisotyöstä, koottiin vastaukset kyselylomakkeen kysymyksestä 4. Kysymyksessä selvitetään nuorten tietämystä etsivästä nuorisotyöstä.

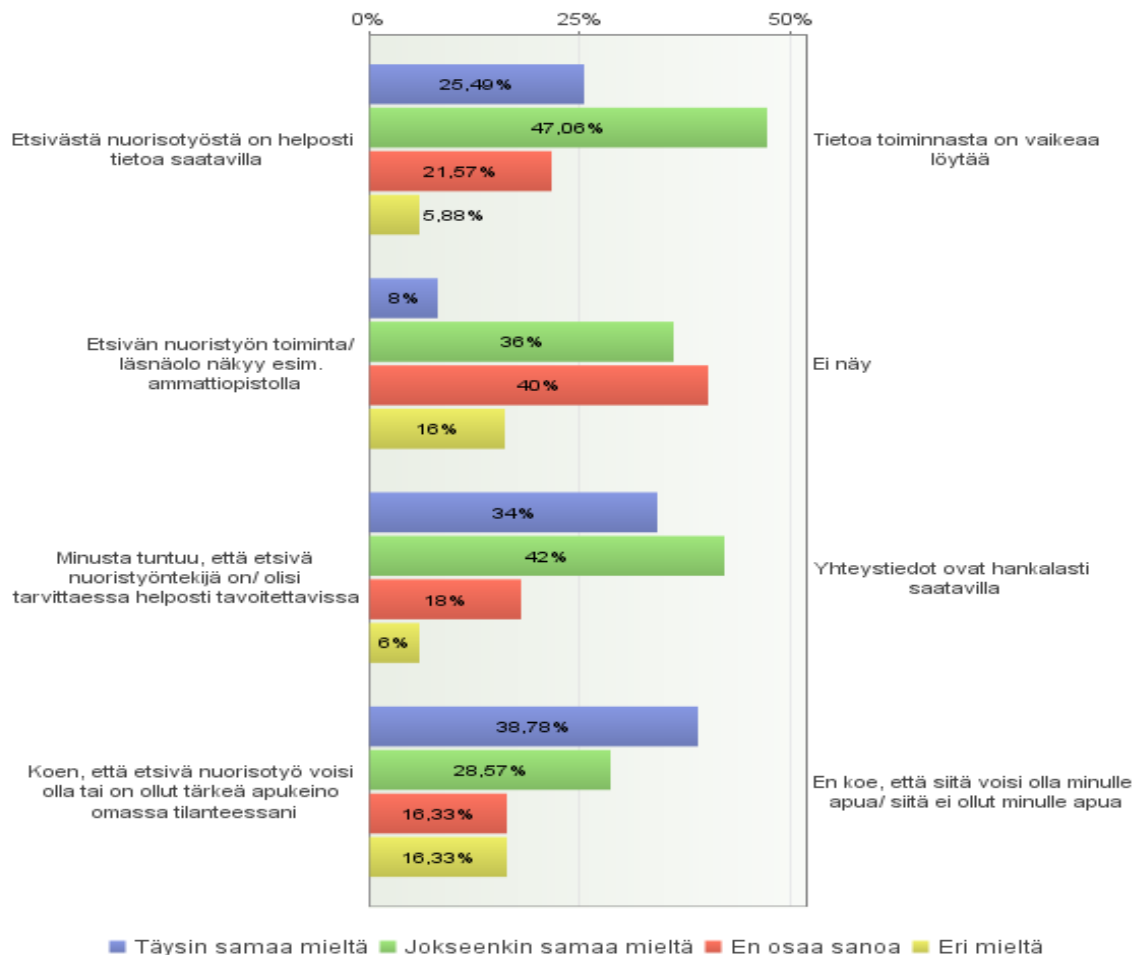
Kuvio 1. Nuorten tietämys etsivästä nuorisotyöstä

Kuten Kuvio 1 ilmenee, niin suurin osa vastaajista oli kuullut etsivästä nuorisotyöstä, vaikka heistä kaikki eivät tienneetkään tai olleet varmoja, mitä toimintamalli tarkoittaa. Vastaajista 19,31 %:lle toimintamalli oli tuttu. 29,66 % vastaajista ei ollut kuullut etsivästä nuorisotyöstä.

7.3 Etsivän nuorisotyön herättämiä näkemyksiä

Toiseen tutkimuskysymykseen, Millaisia näkemyksiä toimintamalli nuorissa herättää, saatiin vastauksia kyselylomakkeen kysymyksessä 5, 7 ja 8. Kysymyksessä 5 on väittämiä siitä, miten nuoret näkevät etsivän nuorisotyön toiminnan;

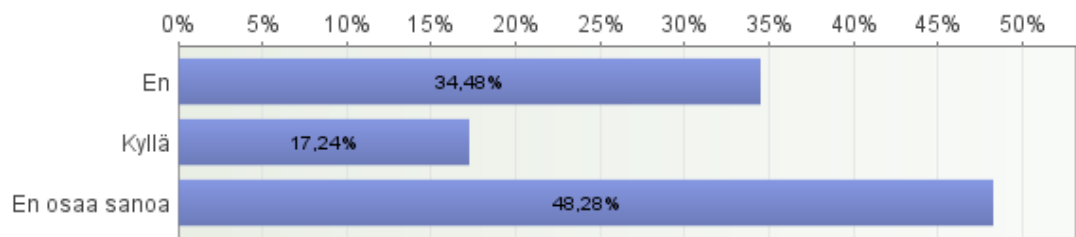
sen näkyvyydestä, tavoitettavuudesta ja toimivuudesta. Vastaukset annettiin Likertin asteikolla. Tähän kyselylomakkeen kysymykseen pääsi vastaamaan, mikäli edelliseen kysymykseen oli vastannut etsivän nuorisotyön olevan tuttu ja tietävän mitä se tarkoittaa, tai oli kuullut siitä ja omai jonkinlaisen käsityksen toimintamallista. Tähän kysymykseen vastasi 52 osallistujaa.

Kuvio 2. Etsivän nuorisotyön näkyvyys, tavoitettavuus ja toimivuus

Reilusti yli puolet vastaajista koki, että etsivä nuorisotyö voisi olla, tai on ollut tärkeä apukeino omassa tilanteessa (Kuvio 2). Myös lähes puolet oli täysin samaa mieltä siitä, että etsivästä nuorisotyöstä on helposti tietoa saatavilla. Vastaajista suurin osa koki, että etsivä nuorisotyöntekijä on tai olisi helposti tavoitettavissa, ja vain harva koki yhteystietojen saannin hankalaksi. Kuten kuviosta 2 ilmenee, etsivän nuorisotyön toiminta/läsnäolo näkyy jonkin verran esimerkiksi ammattiopistoilla. Vastaajista 16,33 % koki, ettei etsivästä nuorisotyöstä voisi olla tai ole ollut apua heille.

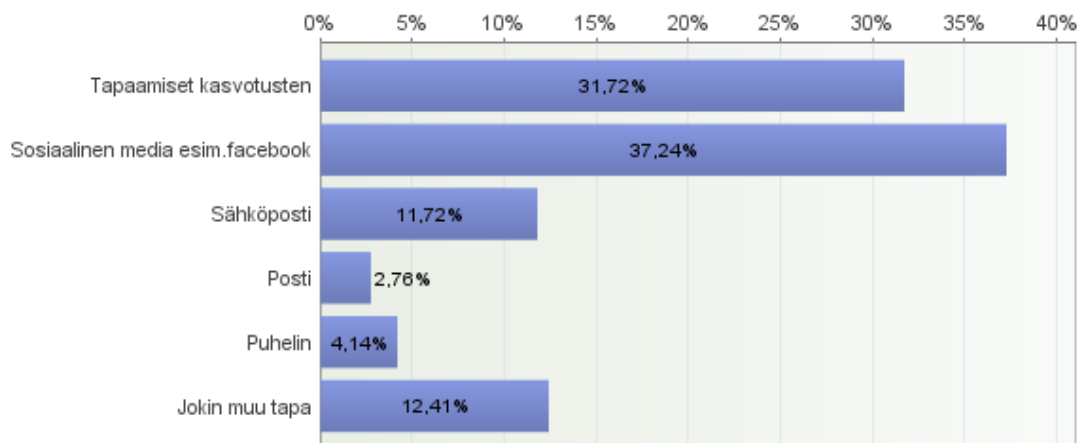
Kysymyksessä 7 selvitettiin nuorten halukkuutta saada lisää tietoa etsivästä nuorisotyöstä (Kuvio 3). Tähän kysymykseen vastasi koko perusjoukko eli 145 vastaajaa, ja siihen ohjautuivat suoraan ne vastaajat, jotka eivät olleet kuulleet etsivästä nuorisotyöstä tai eivät olleet varmoja mitä se tarkoittaa (Kysymys 4). Tämä oli oleellinen seikka tutkimuksen luotettavuuden kannalta.

Kuvio 3. Nuorten halukkuus saada lisää tietoa etsivästä nuorisotyöstä

Kuten kuviossa 3 ilmenee 17,24 % vastaajista haluaisi saada lisää tietoa etsivästä nuorisotyöstä. Lähes puolet ei osannut arvioida lisätiedon tarvetta, ja reilu kolmannes koki, ettei halua lisää tietoa etsivästä nuorisotyöstä.

Kysymyksessä 8 selvitettiin nuorten mielipidettä siihen, mikä olisi heidän mielestään paras tapa pitää yhteyttä etsivään nuorisotyöhön. Tähänkin kysymykseen vastasi koko perusjoukko eli yhteensä 145 vastaajaa.

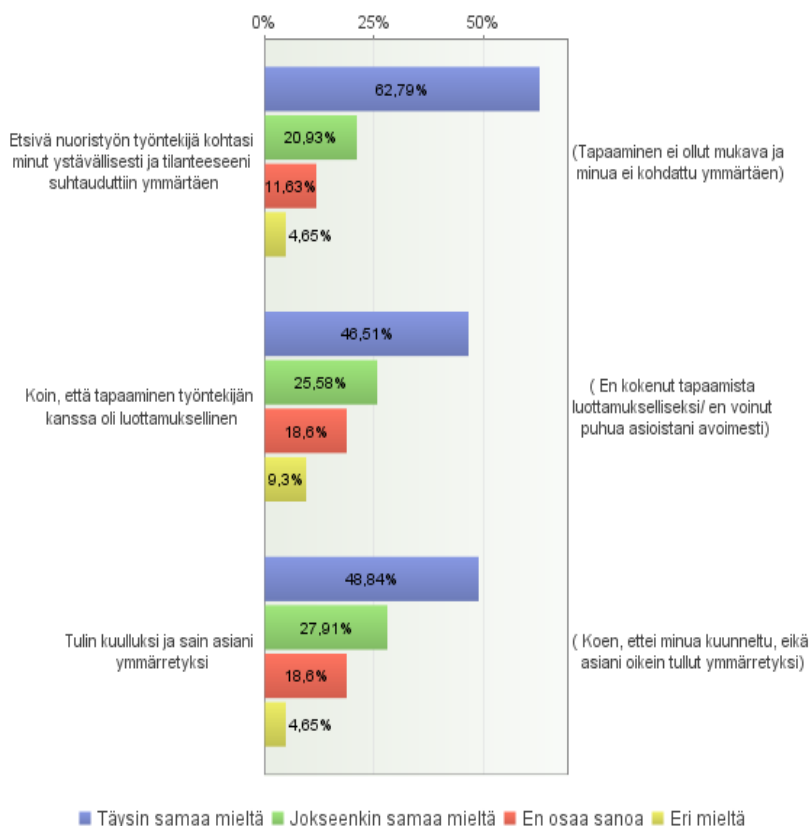
Kuvio 4. Helpoin yhteydenpitotapa

Vastaajista suurin osa (37,24 %) oli sitä mieltä, että sosiaalinen media, esimerkiksi Facebook olisi paras tapa pitää yhteyttä etsivään nuorisotyöhön (Kuvio 4).

Lähes yhtä paljon kannatusta saivat tapaamiset kasvotusten. Puhelinta parhaana yhteydenpitotapana piti vain 4,14 %. Vastaajista 12,41 % oli sitä mieltä, että paras yhteydenpitotapa olisi jokin muu tapa, mutta kysymykseen siitä mikä se voisi olla, ei tullut vastauksia. Näin ollen voidaan ajatella, että nuorille sosiaalinen media on tärkeä viestintä- ja yhteydenpitokeino, mutta henkilökohtaistakin tukea ja avun saantia pidetään arvossa.

7.4 Kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä

Kolmanteen tutkimuskysymykseen, Millaisia kokemuksia nuorilla on etsivän nuorisotyön palveluista, etsitään vastauksia kysymyksellä 6, johon pyydettiin vastaamaan, mikäli oli itse käyttänyt etsivän nuorisotyön palveluita. Kaiken kaikkiaan tähän kysymykseen saatiin vastauksia 45, joka on 31,0 % 145 vastaajasta. Kysymyksessä oli kuusi väittämää siitä, miten etsivän nuorisotyön antama tuki ja apu on koettu. Vastaukset annettiin Likertin asteikolla täysin samaa mieltä/eri mieltä.

Kuvio 5. Kokemukset etsivästä nuorisotyöstä

Kuten kuviossa 5 ilmenee, etsivän nuorisotyön palveluita käyttäneistä suurin osa (83,72 %) koki, että etsivä nuorisotyöntekijä oli kohdannut heidät ystävällisesti, ja tilanteeseen oli suhtauduttu ymmärtäen. Vastaajista valtaosa piti tapaamista työntekijän kanssa luottamuksellisena, ja vieläkin useampi koki tulleensa kuulluksi ja sai asiansa ymmärretyksi. 45:tä vastaajasta vain 9,3 % ei kokenut tapaamista luottamukselliseksi, eikä voinut puhua asioistaan avoimesti.

Kyselylomakkeen kysymys 9 on avoin kysymys, johon vastaaja sai kirjoittaa vapaasti omia näkemyksiään ja kokemuksiaan etsivästä nuorisotyöstä. Sanallisia vastauksia saatiin 33, joista valitsimme tutkimuksen ja etsivän nuorisotyön kannalta hyödyllisimmät, eli ne, jotka vastaisivat tutkimuskysymyksiin. Vastaukset luokiteltiin tutkimuskysymyksittäin: Mitä nuoret tietävät etsivästä nuorisotyöstä, millaisia näkemyksiä toimintamalli nuorissa herättää ja millaisia kokemuksia nuorilla on etsivän nuorisotyön palveluista.

Vastaajista monikaan nuori ei ole itse kokenut tarvitsevansa etsivän nuorisotyön palveluja, vaikka he ovatkin tietoisia siitä, mitä etsivä nuorisotyö on, ja tietävät mitä esimerkiksi haavin työntekijät tekevät Imatralla. Vastauksista tuli esille, että etsivien läsnäolo näkyy oppilaitoksilla, ja nuoret uskaltavat juttelemaan vaikka ongelmia ei olisikaan.

Ei ole tullut tarvittua etsivän palveluita, mutta jutustellut vetäjien kanssa useita kertoja ja olen perillä mitä haavi tekee

Tunnen toiminnan aika hyvin joka vaikutti osaan vastauksistani.

Yksi vastaajista oli tuonut esille omia näkemyksiään siitä, minkälaista toimintaa nuorten parissa voitaisiin tehdä, ja miten etsivät nuorisotyöntekijät voisivat lähestyä nuoria.

Hyvä tapa saada ihmisiä kuuntelemaan teidän juttujanne, on ilmoittaa siitä etukäteen vaikka koulun opettajille ja koulun seinille. Tapahtumapäivänä voisi ottaa vaikka lisäksi karkkia, juomista tai yms. mikä vetää opiskelijoita puoleensa tai muita ihmisiä.

Vastauksista ilmeni, että vaikka etsivä nuorisotyö ei ole monelle nuorelle kovin tuttu, niin esille tuotiin se, millaisissa tilanteissa etsivän nuorisotyön palve-

luita nuorten mielestä tarvittaisiin. Tärkeänä pidettiin nuoren sen hetkisen tilanteen kartoittamista ja hänen ohjaamistaan oikeiden palveluiden piiriin. Esiin nousi nuorten pariin meneminen. Tärkeänä pidettiin myös löytää nuoren ongelmien taustalla olevia syitä, jotta osattaisiin antaa oikeanlaista apua ja tukea.

En tiedä tästä työstä paljoakaan, mutta ehdottomasti pitäisi olla saatavilla, kun nuori on avuntarpeessa. Tukitoimien kartoituksessa mukana ja mukana tarvittaessa niissä tilanteissa, joissa on jatkotoimenpiteisiin ohjausta. Tutustua paremmin avuntarpeeseen olevien tilanteeseen ja etsiä siihen sopivat tukitoimet! Sillä niitä on joka ongelmaan saatavissa kyllä, (mm. päihdeongelmat ja mielenterveyspalvelut)

Mukaan aloittamaan harrastustoimintaa, kertoa ja ohjeistaa kun kotona kohtaa väkivaltaa, mihin silloin mennä. Koulunkäyntiongelmiiin apua kartoittamalla mahdollisia keskittymishäiriöitä, jotka ihan olennaisia aiheuttamaan laajan kirjon muitakin ongelmia, ongelmia kotona, terveysongelmia tms. Etsiä yhdessä niitä asioita mitkä nuorta tukee, missä saisi onnistumisen kokemuksia koulussa, niin että motivaatio lisääntyisi.

Ne nuoret jotka ovat käyttäneet etsivän nuorisotyön palveluita, kokevat ne heidän kannaltaan tärkeänä, ja nuoren yksilöllisyyttä ja itsemääräämisoikeutta kunnioittavana. Toisaalta se koettiin tiukkana, rajat asettavana puuttumisena, joka edesauttaa omien voimavarojen löytämisessä.

Tiukkaa puuttumista ilman nalkuttamista ja pelottelua!

Vastauksista ilmeni myös se, että he ketkä olivat olleet etsivän nuorisotyön asiakkaina, halusivat antaa palautetta siitä miten se on heitä auttanut. Osa vastajista antoi kiitosta, ja he kokivat etsivän nuorisotyön olleen heille suuri apu vaikeissa tilanteissa. Palautetta annettiin myös suoraan etsivälle työntekijälle.

*Kiitos paljon *****:lle joka on pelastanu miut hitoksee mont kertaa pulasta kuo on sotkenu raha-asiani tai koulujuttuni :)*

Etsivä nuorisotyö pelasti todella hankalassa tilanteessa minut suurilta vaikeuksilta, kiitos siitä!

En koe tällä hetkellä tarvitsevani niin paljon etsivänuorisotyötä koska minulla menee aikas hyvin. Heidän ansiostaan myös.

Eräs etsivää nuorisotyön palveluita käyttävä nuori koki, että hänen on vaikea puhua omasta tilanteestaan ja kertoa olevansa etsivän nuorisotyön asiakas, koska etsivä nuorisotyö on monelle vielä käsitteenä vieras. Oletettavasti myös koetaan, että käytänteet vaihtelevat kunnittain, ja nuoren muuttaessa toiselle paikkakunnalle saattaa oikeiden palveluiden löytäminen olla haastavaa. Tällöin myös kynnys avun hakemiseen voi olla suurempi.

Olen ollut hieman muualla ja en tiedä Lappeenrannan tilanteesta nykyisin vielä niin paljoa. Mutta tuntuu, ettei monikaan ymmärrä jos sanon että olen etsivänuorisotyön asiakas. Ilmeisesti moni ei vielä tiedä siitä.

8 Pohdinta

8.1 Opinnäytetyö prosessin pohdintaa

Yhteistyö etsivien kanssa toimi mielestämme hyvin, vaikka yhteisen ajan löytyminen olikin välillä haastavaa. Etsivät osallistuivat kyselylomakkeen sisällön suunnitteluun, jotta se vastaisi heidän tarpeisiinsa mahdollisimman hyvin. Melko paljon tietoa käytännön työstä ja kokemuksista saimme suoraan etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä. Saimme ns. hiljaista tietoa, jota ei kirjoista aina löydy. Esille tuli eri kuntien eri käytänteet, vaikka työn tavoite ja periaatteet ovatkin samat. Toisaalta opinnäytetyön prosessin aikana tuli esille, että Lappeenrannan ja Imatran etsivät nuorisotyöntekijät tekevät paljon yhteistyötä, mikä on mielestämme tärkeää.

Opinnäytetyötä tehdessä yhteisen ajan löytyminen ja kalentereiden yhteen soveltaminen voi joskus olla hankalaa. Raporttia kirjoittaessamme jaoimme työn osittain osiin, koska se helpotti työn tekemistä silloin, kun emme voineet sitä yhdessä tehdä. Sovitut tapaamiset välillämme sujuivat kuitenkin ongelmitta, ja aikataulut kävivät tällöin hyvin yksiin. Opinnäytetyöprosessi käynnistyi joulukuussa 2014. Alun perin olimme suunnitelleet, että työstämme raporttia kevään aikana, mutta tutkimuslupien hakeminen ja käytännön asiat veivätkin odotettua

enemmän aikaa, joten varsinaista tutkimusta pääsimme toteuttamaan vasta toukokuussa. Mielenkiintoisinta koko opinnäytetyö prosessissa oli kyselytutkimuksen toteuttaminen oppilaitoksilla. Nuorten parissa työskentely asettaa varmasti haasteita, mutta on myös palkitsevaa. Mukavaa oli myös huomata etsivien nuorisotyöntekijöiden positiivinen ja auttavainen suhtautuminen opinnäytetyöhömmä sekä se, että työtämme arvostetaan ja saimme siitä kiitosta.

8.2 Luotettavuus ja eettisyys

Oletettavasti tutkimuksen luotettavuuteen voi vaikuttaa tutkimuksen kohderyhmään liittyvät seikat, kuten nuorten mahdollisesti heikohko motivaatio vastata kyselyyn totuudenmukaisesti. Luotettavuutta arvioitaessa tutkimuksen edetessä heräsi myös epäily, vastasiko joku kyselyyn useammin kuin yhden kerran. Näiden haasteiden vuoksi riskinä voi olla se, ettei tutkimus vastaa tutkimusongelmaan tarpeeksi hyvin. Tuloksissa tuli kuitenkin esille, että monet tuntuivat pitävän etsivää nuorisotyötä tärkeänä apukeinona esimerkiksi omassa tilanteessaan ja olivat vastanneet kyselyyn uskottavasti. Tärkeänä eettisenä lähtökohtana pidimme sitä, että kyselyyn osallistujia oli informoitu tutkimuksen tavoitteista ja tarkoituksesta. Mielestämme tärkeää oli se, että olimme kyselyn toteuttamishetkellä koko ajan läsnä nuorten parissa, minkä totesimme herättäneen luottamusta ja hyviä keskusteluita. Haastavana koimme vastaajien rajaamisen pelkästään täysi-ikäisiin, koska alaikäisille suunnatussa kyselyssä olisimme tarvinneet huoltajan luvan, ja ammattiopistoilla opiskelee myös paljon ala-ikäisiä. (Mäkinen 2006, 92–98.)

8.3 Tulosten pohdintaa ja jatkotutkimus aihe

Kyselyn perusteella voidaan ajatella, että nuorilla oli etsivästä nuorisotyöstä positiivisia kokemuksia. Vaikka monikaan ei tiennyt mitä etsivä nuorisotyö on, niin he olivat kuulleet siitä, ja aihe tuntui myös jonkin verran kiinnostavan heitä. Se, että etsivästä nuorisotyöstä ei tiedetä kovinkaan paljon, voi vaikuttaa siihen, ettei nuori välttämättä osaa hakea tarvitsemaansa apua, eikä näin ollen löydä tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Monikin avun tarvitsija jää ilman tukea tai kieltäytyy avusta tietämättä, mikä etsivän nuorisotyön tarkoitus on, ja mikä toiminnassa on ideana. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 82) tuo kirjassaan esille, että

etsivän nuorisotyön merkitys yhteiskunnan kannalta on tärkeä. Mielestämme sitä tulisi tukea enemmän ja tuoda näkyvämmäksi. Vapaaehtoisuutta voisi myös korostaa enemmän. Nuoret olisivat tietoisia siitä, että etsivässä nuorisotyössä autetaan ja ohjataan omien valintojen pohjalta, ja edetään nuoren ehdoilla, kuten myös Nieminen (2007, 21-43) kirjassaan todennut. Pohdintaa herätti myös se, että etsivät nuorisotyöntekijät toivat esille nuorten omien olemassa olevien voimavarojen tukemisen, ja tietynlaisten rajojen asettamisen, koska tarkoituksena ei ole passivoida nuorta enempää. Myös Puurosen (2014, 24) kirjassa tämä tulee esille. Mietimmekin missä raja kulkee? ja mitkä ovat käytännön työssä ne työkalut, joilla tukea nuoren itsenäistämistä. Jatkotutkimusta ajatellen näitä käytännön työmenetelmiä voisi kartoittaa myös tällä alueella, ja näin ollen myös etsivät voisivat vertailla toimintatapojaan. Saimme myös kuulla etsivän nuorisotyöntekijöiltä, että työhön kohdistetut resurssit eivät valitettavasti ole riittävät, mikä rajaa etsivien nuorisotyöntekijöiden mahdollisuuksia auttaa kaikkia avun tarpeessa olevia nuoria. Tämä herättää pohdintaa, ja tavallaan myös ristiriitaisuutta, koska etsivän työn tuominen nuorten tietoisuuteen on tärkeää, mutta toisaalta sitä ei voi markkinoida liikaa.

Kyselyä toteuttaessamme positiivinen yllätys oli nuorten myönteinen suhtautuminen tutkimukseen, ja varsinkin poikien aktiivisuus ja avoimuus. Heidän kanssaan heräsi paljon hyviä keskusteluita tutkimuksen aiheesta ja nuorille ajankohtaisista asioista. Aluksi emme pitäneet vastaajien sukupuolta oleellisena asiana kyselyn suhteen, mutta jälkikäteen ajateltuna tyttöjen ja poikien, eli eri muuttujien eroja olisi ollut mielenkiintoista tarkastella, kuten Heikkilä (2010, 16-18) kirjassaan on määrällisestä tutkimuksesta todennut. Pohdintaa herätti se, että heti sosiaalisen median jälkeen suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että tapaamiset kasvotusten olisi paras tapa pitää yhteyttä etsivän nuorisotyön kanssa, ja joku oli tuonut esille ideansa nuorille suunnatun tapaamisen järjestämisestä. Tämä kertoo siitä, että nuorten pariin jalkautuminen on työssä ehdottoman tärkeää, kuten Aaltonen (2011, 41-43) on kirjassaan todennut. Myönteistä on se, että vaikka elämmekin sosiaalisen median aikakautta, niin perinteisiä tapoja pidetään nuorten keskuudessa tärkeinä.

9 Kuviot

Kuvio 1. Nuorten tietämys etsivästä nuorisotyöstä, s. 18

Kuvio 2. Etsivän nuorisotyön näkyvyys, tavoitettavuus ja toimivuus, s. 19

Kuvio 3. Nuorten halukkuus saada lisää tietoa etsivästä nuorisotyöstä, s. 20

Kuvio 4. Helpoin yhteydenpitotapa, s. 20

Kuvio 5. Kokemukset etsivästä nuorisotyöstä, s. 21

Lähteet

Aaltonen, K. 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Jala-va.Tietosanoma Oy.

Alanen, O. & Kotkavuori, A 2014. Välittämisen ammattilaiset, Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Libris Oy. Helsingin Diakonissalaitos. Saatavilla: https://www.hdl.fi/images/stories/liitteet/HDL_Vamos_etsivn_ksikirja_sahkoinen_sivut_DEF.pdf.

Edilex 2014. TrVM 1/2014 vp - M 3/2014 vp. Nuorten syrjäytyminen. <http://www.edilex.fi/mt/trvm20140001>. Luettu 14.12.2014.

Finlex. Nuorisolaki. 27.1.2006/72. www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072. Luettu 28.11.2014.

Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. Helsinki. Edita.

Imatran kaupunki 2015. Nuorten palvelut. Etsivä nuorisotyö. <http://www.imatra.fi/palvelut/etsiva-nuorisotyö>. Luettu 13.10.2015

Intopajat Oy 2015 (entinen Intoa Työstä ry). Etsivä nuorisotyö Haavi <http://www.intopajat.fi/29>. Luettu 13.10.2015.

a.)Jyväskylän yliopisto 2015. Avoimet, humanistinen tiedekunta, menetelmäpolkuja humanisteille, menetelmäpolku, tutkimusstrategia, määrällinen tutkimus. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. Luettu 28.8.2015.

b.)Jyväskylän yliopisto 2015. Avoimet, humanistinen tiedekunta, menetelmäpolkuja humanisteille, menetelmäpolku, aineiston analyysimenetelmät. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat>. Luettu 27.8.2015

c.)Jyväskylän yliopisto 2015. Avoimet, humanistinen tiedekunta, menetelmäpolkuja humanisteille, menetelmäpolku, aineiston analyysimenetelmät, luokittelu. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/luokittelu>. Luettu 7.9.2015

Kaartinen- Koutaniemi, J. 2012. Etsivässä työssä. Helsinki. Nuorten keskus, LK – kirjat.

Kylmä, J., & Juvakka, T.2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Prima Oy.

Lappeenrannan kaupunki 2015, nuorten palvelut, Etelä-Karjalan ohjaamo. <http://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Nuorten-palvelut/Etela-Karjalan-Ohjaamo> Luettu 4.11.2015

- Lappeenrannan kaupunki 2015, nuorten palvelut, Etsivä nuorisotyö.
<http://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Nuorten-palvelut/Etsiva-nuorisoty> Luettu 4.11.2015
- Leino-Kilpi, H., & Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. Helsinki. Sanoma Pro Oy.
- Myrskylä, P. 2011. Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Helsinki. Edita.
- Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Vaajakoski. Tammi.
- Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki. nuorisotutkimusverkosto.
- Nuorisotakuu 2015
http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu/jotain_muuta/etsiva_nuorisoty. Luettu 21.9.2015.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. Etsivä nuorisotyö.
www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisoty Luettu 14.8.2015.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisotyön kohteet ja rahoitus.
www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/?lang=fi Luettu 14.8.2015.
- Puuronen, A. 2014. Etsivän katse, etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen -näkökulmia käytännön työstä. Helsinki. Nuoriso tutkimusverkosto.
- Reunanen, L. 2013. Nuorten osallisuuden ja osaamisen edistäminen vapaa-ajan toiminnassa, Notke hankkeen hyvät käytännöt. Turku. Turun yliopisto.
https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/91486/Notke_Ruse2013.pdf?sequence=2. Luettu 22.9.2015.
- THL 2015. Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. Hyvinvointipolitiikka, elinolot ja hyvinvointi, syrjäytyminen ja osallisuus, nuorten syrjäytyminen.
<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointipolitiikka/elinolot-ja-hyvinvointi/syrjaytyminen-ja-osallisuus/nuorten-syrjaytyminen>). Luettu 22.9.2015.
- Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsingin. Finn Lectura

LIITE 1

Etsivä Nuorisotyö Imatralla ja Lappeenrannassa

Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa nuorten ja nuortenaikuisten tietämystä ja mahdollisia kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Imatralla ja Lappeenrannassa.

Jos olet 18 vuotta täyttänyt ja haluat auttaa meitä tutkimuksessamme vastaisitko lyhyeen kyselyyn liittyen etsivään nuorisotyöhön. Siihen vastataan nimettömänä ja sinulla on oikeus keskeyttää tutkimus. Myös vastausten analysoinnissa ja kirjallisessa raportissa huomioidaan tunnistamattomuus. Aineisto tullaan hävittämään tutkimuksen valmistuttua.

1. Ikä *

2. Asuinkunta *

3. Oletko itse käyttänyt etsivän nuorisotyön palveluita? *

En Kyllä

4. Tietämyksesi etsivästä nuorisotyöstä *

Olen kuullut etsivästä nuorisotyöstä ja minulla on jonkinlainen käsitys siitä, mitä se tarkoittaa

Etsivä nuorisotyö on minulle tuttu/ tiedän mitä se tarkoittaa

Olen kuullut, mutta en ole täysin varma mitä se tarkoittaa

Olen kuullut, mutta minulla ei ole mitään käsitystä siitä, mitä se tarkoittaa

En ole kuullut etsivästä nuorisotyöstä

5. Arvioi seuraavat väittämät

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Eri mieltä	
Etsivästä nuorisotyöstä on helposti tietoa saatavilla	☐	☐	☐	☐	Tietoa toiminnasta on vaikeaa löytää
Etsivän nuoristyön toiminta/ läsnäolo näkyy esim. ammattiopistolla	☐	☐	☐	☐	Ei näy
Minusta tuntuu, että etsivä nuoristyöntekijä on/ olisi tarvittaessa helposti tavoitettavissa	☐	☐	☐	☐	Yhteystiedot ovat hankalasti saatavilla
Koen, että etsivä nuorisotyö voisi olla tai on ollut tärkeä apukeino omassa tilanteessani	☐	☐	☐	☐	En koe, että siitä voisi olla minulle apua/ siitä ei ollut minulle apua

6. Arvoi seuraavat väittämät vain jos olet itse käyttänyt etsivän nuorisotyön palveluita

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Eri mieltä	
Etsivä nuoristyön työntekijä kohtasi minut ystävällisesti ja tilanteeseeni suhtauduttiin ymmärtäen	☐	☐	☐	☐	(Tapaaminen ei ollut mukava ja minua ei kohdattu ymmärtäen)
Koin, että tapaaminen työntekijän kanssa oli luottamuksellinen	☐	☐	☐	☐	(En kokenut tapaamista luottamukselliseksi/ en voinut puhua asioistani avoimesti)
Tulin kuulluksi ja sain asiani ymmärretyksi	☐	☐	☐	☐	(Koen, ettei minua kuunneltu, eikä asiani oikein tullut ymmärretyksi)

7. Haluaisitko saada lisää tietoa etsivästä nuorisotyöstä? *

En

Kyllä

En osaa sanoa

8. Miten oli/olisi mielestäsi helpoin tapa pitää yhteyttä etsivään nuorisotyöhön? *

Tapaamiset kasvotusten

Sosiaalinen media esim.facebook

Sähköposti

Posti

Puhelin

Jokin muu tapa

9. Haluaisitko vielä sanoa jotain? Sana on vapaa 😊

Kiitos! Mielenpitemme on meille tärkeä! 👍

LIITE 2

Hei!

Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijat tulevat tekemään kyselyä oppilaitoksillenne liittyen etsivään nuorisotyöhön. Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa täysi-ikäisten nuorten ja nuortenaikuisten tietämystä, sekä mahdollisia kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Imatralla ja Lappeenrannassa. Tutkimus liittyy opinnäytetyöhön, siihen vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja on vapaaehtoista.

Kyselyyn voi vastata kahvien merkeissä Imatralla 20.-21.4 pääaulassa ja Lappeenrannassa 22.-23.4 (Pohjolankatu 12) ala-aulassa.

Terveisin sairaanhoitaja opiskelijat Iida Laakso ja Taru Miettinen